

Brainwash Festival

Excessief leven
Filosoof Becca Rothfeld

Sterfelijkheid
Nobelprijswinnaar Venki Ramakri...

RECENSIE

Het kleine verzet heeft meer effect tegen de klimaatcrisis

Klimaatfilosofie Filosoof Chris Julien legt in een boek uit hoe je de klimaatcrisis kunt bestrijden door acties dichtbij huis te voeren of door een protestbrief naar de krant te sturen.

Lotte Hondelbrink
10 oktober 2024 Leestijd 3 minuten

Luisteren 🎧 Leeslijst 📖

Een guerilla gardener zorgt voor zijn geveltuin in zijn straat in Amsterdam.

Foto Goed Folk

‘Voel jij je wel eens verlamd door de klimaatcrisis? Anders ik wel’. Zo begint *Alledaags Activisme. Van onrust naar daadkracht in het klimaat tijdperk*. Schrijver Chris Julien is klimaatfilosoof, en werd eerder door *NRC* omschreven als ‘de denker van Extinction

Rebellion'. Zijn recent verschenen boek is een praktische handleiding voor actie en mentale weerbaarheid in het angstaanjagende 'klimaat tijdperk'. Met de eerste zin zet Julien meteen de toon voor een sterk betoog voor betrokkenheid en hoop, gericht aan de alledaagse mens die klimaat belangrijk vindt, maar activisme een beetje eng. Wie aan klimaatactivisme denkt, denkt in de eerste instantie misschien aan geblokkeerde snelwegen, soep op schilderijen, of de vurige speeches van Greta Thunberg. Dit soort acties zijn zeker belangrijk: ze vormen volgens Julien een uitlaatklep voor heftige emoties over de klimaatcrisis, en bieden handelingsperspectief (het gevoel dat je in ieder geval iets aan het doen bent). Die heftige emoties zijn normaal, schrijft Julien: de grootste ramp in de geschiedenis van onze soort is zich aan het voltrekken en politiek en bedrijfsleven vertonen vooralsnog niet de neiging om het roer echt om te gooien. Hoe ga je daar als mens mee om, als je niet aan verlamming en cynisme ten prooi wilt vallen maar je ook niet met je handen aan de A12 wilt vastlijmen?

Chris Julien: *Alledaags Activisme. Van onrust naar daadkracht in het klimaat tijdperk.* Podium, 160 blz. € 17,99

Boek kopen

Allereerst drukt het boek ons nog eens goed met onze neus op de feiten. In een notendop: we zitten met een CO₂-gehalte in de atmosfeer dat de aarde in 4 miljoen jaar niet meer heeft gezien, waardoor onze hele leefomgeving onherroepelijk en ingrijpend verandert, en beleid dat op het 'oude' klimaat is gebaseerd onhoudbaar is. De groep mensen die zich daadwerkelijk tegen de feiten keert wordt kleiner en radicaler. Het gaat Julien in zijn betoog om de grote groep mensen die de feiten wel kent maar er weinig tot niets mee doet, vaak vanwege een gevoel van machteloosheid. We nemen nog steeds massaal de auto en het vliegtuig, eten veel vlees en gooien meer kleren weg dan ooit. In plaats van een dringend probleem waar we ons voortdurend van bewust zijn, is de klimaatcrisis voor veel mensen eerder 'dystopische liftmuziek': verontrustend, maar vooral ook achtergrondgeluid. Niet iets waar we zelf veel aan kunnen doen. Daarnaast is er de tergende onwil vanuit overheden en bedrijven wereldwijd om daadwerkelijk iets te veranderen. Hoe kunnen we ons zo vasthouden aan een onhoudbare status quo? Julien legt rustig en duidelijk uit dat de feiten niet genoeg zijn, zonder een verwijtende toon tegen de lezer aan te slaan: 'als de feiten het werk zouden doen was de klimaatcrisis al bezworen'.

Het is namelijk zo dat niet alleen het klimaat maar ook onze collectieve psyche complexer is dan een simpel model op basis van feiten. Mensen zijn niet van nature geneigd om zich in te zetten voor een probleem waarvan ze niet het idee hebben dat zij er zelf iets aan kunnen doen. Hier biedt dit boek nieuwe inzichten, en oplossingen uit onverwachte hoek. De titel verradt het al: die oplossingen liggen in alledaags activisme. In concrete acties dichtbij

huis, zoals het vergroenen van het schoolplein, met je werkgever in gesprek gaan over het terugdringen van het aantal zakenreizen per vliegtuig, of een brief naar de krant sturen als ze nog voor de fossiele industrie adverteren. Dit soort acties lijken klein, maar kunnen grote veranderingen in gang zetten. De beste vondst van het boek is dan ook het gebruik van termen uit de klimaatwetenschap om maatschappelijke patronen te beschrijven. Klimaatmodellen maken gebruik van kantelpunten: een soort kritieke drempels in het opwarmingsproces die, als ze overschreden worden, ineens snelle en drastische veranderingen in het hele aardesysteem teweegbrengen. Chris Julien ziet ook dit soort kantelpunten in de maatschappij, veroorzaakt door alledaags activisme: klein lijkende acties en veranderingen die met zijn allen de publieke en politieke opinie over de drempel richting toekomstbestendige beslissingen kunnen helpen. Je hoeft de A12 niet op om daaraan bij te dragen.

Brainwash Festival

Van 24 tot 27 oktober vindt op verschillende locaties rond het Leidseplein in Amsterdam het ideeënfestival Brainwash plaats met lezingen, interviews en optredens van schrijvers, filosofen en wetenschappers. Het thema van het Brainwash Festival luidt dit jaar 'Truth and Doubt'. Te gast zijn onder meer schrijver Becca Rothfield, bioloog Venki Ramakrishnan en klimaatactivist Chris Julien. Voor meer info: brainwashfestival.nl.

Lees [hier](#) meer.

 Boek kopen

Een versie van dit artikel verscheen ook in [de krant van 11 oktober 2024](#).

Delen

Mail de redactie

KLIMAATVERANDERING

× Ontvolg

Angst voor migratie door klimaat is overdreven

21 uur geleden

De Friese boer die de benzineauto uit Europa verdreef – of toch niet?

1 maart 2025

Schrijf je in voor de nieuwsbrief 'Boeken'

Ontvang iedere week het laatste boekennieuws, recensies en de interessantste interviews in je inbox

Inschrijven

NRC

Over ons
Werken bij
Auteursrecht
Privacy
Leveringsvoorwaarden
NRC Code
Onze app
Archief
Adverteren
E-book

Contact

Redactie
Opinieredactie
De ombudsman
Colofon
AdSales
Klantenservice
Familieberichten

Mijn NRC

Neem een abonnement
Inloggen
Account aanmaken
Digitale krant
Mijn leeslijst
Mijn abonnementen
Service & bezorging
Nieuwsbrieven
Privacyvoorkeuren

NRC-websites

Mediahuis NRC
NRC Carrière
NRC Webwinkel
NRC Lezersfonds

